

1 העושה סוכתו תחת האילן ולא תחת כיפת השמים כְּאִילוֹ עֲשָׂאָה
2 בְּתוֹף הַבַּיִת¹ והסוכה פסולה. הִנֵּה מְשַׁמְעוֹת הַלְשׁוֹן של המשנה
3 היא שְׁהַדִּין דְּעֲשָׂאָה בְּתוֹף הַבַּיִת הוא בפשיטות כַּל־כָּף עַד
4 שְׂאִינוֹ צָרִיף לְפָרְשׁוֹ, והדבר
5 פשוט וידוע לכל שסוכה בתוך הבית
6 פסולה וְהַחִידוּשׁ של המשנה הוא
7 רק בְּנוֹגֵעַ לְהַעֲשֶׂה סוּכָתוֹ
8 תַּחַת הָאֵילָן, שאף שעשאה בחוץ,
9 ולא בבית, בכל זאת הסוכה פסולה
10 כיוון שְׁהוּא כְּאִילוֹ עֲשָׂאָה
11 בְּתוֹף הַבַּיִת. וְצָרִיף לְהַבִּינ²,
12 הַרִי הַלִּימוֹד עַל דִּין זֶה הוּא
13 מְזַה שְׁבַסְכַּת (חֶסֶר) כְּתִיב,
14 בציווי על מצוות סוכה נאמר בתורה
15 "בסכת תשבו שבעת ימים" וכיוון
16 שכתוב "בסכת" חסר, בלי וא"ו, למדו
17 מכאן שלא כל סוכה כשרה ויש למעט
18 סוכות מסוימות וללמוד מהפסוק שיש
19 לשבת בסוכה שאין עליה תקרה וְלֹא
20 בְּסוּכָה שֶׁתַּחַת הָאֵילָן וְלֹא
21 בְּסוּכָה שֶׁתַּחַת הַבַּיִת³, הִינּוּ,
22 שְׁשִׁנְיָהֶם שְׁתֵּי סוּגֵי הַסּוּכוֹת, שַׁתַּחַת
23 הָאֵילָן וְשַׁתַּחַת הַבַּיִת, מִחַד קָרָא
24 נִפְקוּ לְהוֹ, מִפְּסוּק אֶחָד לּוֹמְדִים
25 אוֹתָם וְאִם־כֵּן מֵהוּ הַטַּעַם
26 שֶׁהַדִּין דְּעֲשָׂאָה בְּתוֹף הַבַּיִת
27 הוּא בַּפְּשִׁיטוֹת יוֹתֵר עַד שְׂאִין
28 צָרִיף לְפָרְשׁוֹ, והמשנה מתייחסת
29 אליו כדבר מובן מאליו, וְצָרִיף
30 לְהַשְׁמִיעֵנוּ רק הדין דְּהַעֲשֶׂה
31 סוּכָתוֹ תַּחַת הָאֵילָן?
32 אֵף הָעֲנִין הוּא, דְּהִנֵּה אֵימָא
33 מוֹבָא בְּמִדְרָשׁ⁴ אָמַר לוֹ
34 הַקָּב"ה לְאַבְרָהָם אַבִּינוּ,
35 אֲמַרְתָּ לְמַלְאכִים שֶׁנִּרְאוּ לָךְ כְּאֲנָשִׁים
36 וְקִיַּמְתָּ בָהֶם הַכִּנְסַת אֹרְחִים עַל־יְדֵי
37 שֶׁאִמַּרְתָּ לָהֶם וְהַשְׁעֵנוּ תַּחַת
38 הָעֵץ⁵, חֲיִיף שְׂאֵנִי פּוֹרַע
39 לְבָנִיף וְנוֹתֵן לָהֶם שֶׁכֵּר עַל כֵּךְ שֶׁאֵתָּה,
40 אַבְרָהָם, נָתַתְּ לְאֹרְחִים לְשַׁבַּת בְּצַל

42 העץ, והשכר יהיה בשלוש פעמים בְּמִדְרָבָר וּבִישׁוּב וּלְעֵתִיד־לְבָא.
43 בְּמִדְרָבָר, שְׁנֵאֲמַר⁶ פָּרַשׁ עֲנִין לְמִסָּף הַרִי שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲשֵׂה
44 לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל צַל – עַל יְדֵי הָעֲנָנִים שֶׁשִּׁמְשׁוּ כַּמִּסָּךְ מִהַשֶּׁמֶשׁ – בְּהִיוֹתָם בְּמִדְרָבָר.
45 בִּישׁוּב, שְׁנֵאֲמַר⁷ בְּסַכַּת תִּשְׁבּוּ שְׁבַעַת יָמִים כָּל הָאֲזָרָח
46 בְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁבּוּ בְּסַכַּת וַיִּיהֲנוּ מִצַּל
47 הַסּוּכָה. לְעֵתִיד־לְבָא, שְׁנֵאֲמַר⁸
48 בִּיעֲוֹרֵי הַגְּאוּלָּה וְסוּכָה תְּהִיָּה
49 לְצַל יוֹמָם. וְכִינּוּן שְׁמַצּוֹת
50 סוּכָה הִיא לְפִי שְׂאֵמַר
51 אַבְרָהָם וְהַשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ,
52 ובתור שכר על כך, הִנֵּה רְאוּי שְׁגָם
53 הַסּוּכָה תְּהִיָּה תַּחַת הָאֵילָן,
54 כְּדוּגְמַת הַסּוּכָה שֶׁעֲשָׂה
55 אַבְרָהָם לְמַלְאָכִים וְלִמָּה, אִם כֵּן,
56 לְמַעֲשֵׂה, סוּכָה שֶׁנִּשְׁעֵתָה תַּחַת הָעֵץ
57 פְּסוּלָה?
58 וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף בְּזָה, עַל־פִּי מַה
59 שְׁכַתְּבַת הָרַב הַמְּגִיד⁹ תְּלַמְּדוּ שֶׁל
60 הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב וְרַבּוֹ שֶׁל אֲדַמְוֹר הַזֶּקֶן
61 בְּפִירוּשׁ וְהַשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ,
62 עַל־פִּי חֲסִידוֹת שְׁעֵץ זֶה הוּא מַה
63 שְׁכַתְּבוּ¹⁰ עַל גֵּן עֵדֶן שֶׁהִיא בְּתַחֲלִיל
64 הַבְּרִיאָה וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹף הַגֵּן,
65 ולפי המשמעות הפנימית הכוונה היא
66 ל"עץ" שֶׁנִּמְצָא בְּתוֹכֵי
67 וּפְנִימִיּוֹת הַגֵּן¹¹ פְּרִשְׁיּוֹת
68 שֶׁבְּתוֹרָה. וְהִינּוּ, שְׁזָהוּ עֲנִין
69 פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, שְׁיֵשׁ בָּהּ
70 מַעֲלָה וַיִּתְּרוּ עַל גְּלִיָּא דְּתוֹרָה,
71 הַחֶלֶק הַגָּלוּי שֶׁל הַתּוֹרָה דְּלִית תְּמִן
72 שֵׁן, כַּחֲלָק הַנּוֹסֵת שֶׁל הַתּוֹרָה,
73 פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, לֹא קוֹשְׁיָא וְלֹא
74 מִחְלֻקַּת כּוֹ' בְּשׁוּנָה מִחֲלָק הַגְּלוּי
75 שֶׁבְּתוֹרָה שֵׁשׁ בּוֹ רִיבּוּי קוּשִׁיּוֹת
76 וּמְחֻלּוֹקוֹת (כְּמוֹ שְׁכַתְּבוּ בְּרִיעֵיָא

בס"ד. יום ב' דחג הסוכות,

ה'תשכ"ח

(הנחה בלתי מוגה)

1 הַעֲשֶׂה סוּכָתוֹ תַּחַת הָאֵילָן כְּאִילוֹ עֲשָׂאָה
2 בְּתוֹף הַבַּיִת¹. הִנֵּה מְשַׁמְעוֹת הַלְשׁוֹן
3 הִיא שְׁהַדִּין דְּעֲשָׂאָה בְּתוֹף הַבַּיִת הוּא בַּפְּשִׁיטוֹת
4 כַּל־כָּף עַד שְׂאִינוֹ צָרִיף לְפָרְשׁוֹ, וְהַחִידוּשׁ הוּא
5 רַק בְּנוֹגֵעַ לְהַעֲשֶׂה סוּכָתוֹ תַּחַת הָאֵילָן, שֶׁהוּא
6 כְּאִילוֹ עֲשָׂאָה בְּתוֹף הַבַּיִת. וְצָרִיף לְהַבִּינ², הַרִי
7 הַלִּימוֹד עַל זֶה הוּא מְזַה שְׁבַסְכַּת (חֶסֶר) כְּתִיב,
8 וְלֹא בְּסוּכָה שֶׁתַּחַת הָאֵילָן וְלֹא בְּסוּכָה שֶׁתַּחַת
9 הַבַּיִת³, הִינּוּ, שְׁשִׁנְיָהֶם מִחַד קָרָא נִפְקוּ לְהוֹ,
10 וְאִם־כֵּן מֵהוּ הַטַּעַם שֶׁהַדִּין דְּעֲשָׂאָה בְּתוֹף הַבַּיִת
11 הוּא בַּפְּשִׁיטוֹת יוֹתֵר עַד שְׂאִין צָרִיף לְפָרְשׁוֹ,
12 וְצָרִיף לְהַשְׁמִיעֵנוּ רק הדין דְּהַעֲשֶׂה סוּכָתוֹ תַּחַת
13 הָאֵילָן. אֵף הָעֲנִין הוּא, דְּהִנֵּה אֵימָא בְּמִדְרָשׁ⁴
14 אָמַר לוֹ הַקָּב"ה לְאַבְרָהָם אַבִּינוּ, אֲמַרְתָּ וְהַשְׁעֵנוּ
15 תַּחַת הָעֵץ⁵, חֲיִיף שְׂאֵנִי פּוֹרַע לְבָנִיף בְּמִדְרָבָר
16 וּבִישׁוּב וּלְעֵתִיד־לְבָא. בְּמִדְרָבָר, שְׁנֵאֲמַר⁶ פָּרַשׁ
17 עֲנִין לְמִסָּף. בִּישׁוּב, שְׁנֵאֲמַר⁷ בְּסַכַּת תִּשְׁבּוּ שְׁבַעַת
18 יָמִים כָּל הָאֲזָרָח בְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁבּוּ בְּסַכַּת. לְעֵתִיד־
19 לְבָא, שְׁנֵאֲמַר⁸ וְסוּכָה תְּהִיָּה לְצַל יוֹמָם. וְכִינּוּן
20 שְׁמַצּוֹת סוּכָה הִיא לְפִי שְׂאֵמַר אַבְרָהָם וְהַשְׁעֵנוּ
21 תַּחַת הָעֵץ, הִנֵּה רְאוּי שְׁגָם הַסּוּכָה תְּהִיָּה תַּחַת
22 הָאֵילָן, כְּדוּגְמַת הַסּוּכָה שֶׁעֲשָׂה אַבְרָהָם

23 לְמַלְאָכִים. וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף בְּזָה, עַל־פִּי מַה שְׁכַתְּבַת הָרַב הַמְּגִיד⁹ בְּפִירוּשׁ וְהַשְׁעֵנוּ
24 תַּחַת הָעֵץ, שְׁעֵץ זֶה הוּא מַה שְׁכַתְּבוּ¹⁰ וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹף הַגֵּן, בְּתוֹכֵי
25 וּפְנִימִיּוֹת הַגֵּן פְּרִשְׁיּוֹת שֶׁבְּתוֹרָה. וְהִינּוּ, שְׁזָהוּ עֲנִין פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, שְׁיֵשׁ בָּהּ
26 מַעֲלָה עַל גְּלִיָּא דְּתוֹרָה, דְּלִית תְּמִן לֹא קוֹשְׁיָא וְלֹא מִחְלֻקַּת כּוֹ' (כְּמוֹ שְׁכַתְּבוּ

(1) סוכה ט, ריש ע"ב (במשנה). (2) בהבא לקמן - ראה מאמרי חג הסוכות תרל"ג (סה"מ תרל"ב ח"ב ע' תקפא ואילך. וראה בהנסמן שם). ד"ה זה תרל"ה (סה"מ תרל"ד ס"ע שלט ואילך). (3) סוכה שם (בברייתא). (4) קה"ר פ"א, א. (5) וירא יח, ד. (6) תהלים קה, לט. (7) אמור כג, מב. (8) ישע"י ד, ו. (9) אור תורה ר"פ וירא (ח, א) - הובא בסה"מ תרל"ב ע' תקפה. וש"נ. (10) בראשית ב, ט.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 מְהִימְנָא¹¹ שְׁבַסְפָּר הַזוּהָר וְנִתְבְּאָר בְּאַגְרַת הַקֶּדֶשׁ¹² שְׁבַסְפָּר
2 הַתְּנִיָּא, וְכִדְוַע שְׁגָלְיָא דְתוֹרָה חֶלֶק הַנְּגִלָּה שְׁבַתוּרָה נִתְלַבְּשָׁה
3 בְּדְבָרִים גְּשָׁמִיִּים¹³ וְעוֹסֶקֶת בְּהַלְכוֹת וּבִמְצוּת שְׁקִשׁוּרֹת בְּדְבָרִים
4 גְּשָׁמִיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהֵם מוֹגְבְּלִים בּוֹ קְצוֹת, לְכָל דְּבַר גְּשָׁמִי יֵשׁ
5 שֶׁשָּׁה קְצוֹת (מַעֲלָה וּמְטָה, מוֹרָח,
6 מַעֲרָב, צִפּוֹן דְּרוּם) שֶׁבָּהֶם הוּא מוֹגְבֵל
7 מֵהַשְּׂאִיזֶפֶן פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה
8 שְׁעוֹסֶקֶת בְּעִנְיָנִים רַחֲנָיִים, עִנְיָנֵי
9 אֲלוּקוֹת וְעוֹלָמוֹת עֲלִיּוֹנִים הֵיא
10 לְמַעֲלָה מֵהַהַגְבְּלָה דְּוִי קְצוֹת,
11 וְהוּא עֲנִין עֲלֵמָא דְּחִירוֹת,
12 עוֹלָם הַחִירוֹת, עוֹלָם הַחֹפְשִׁי לְלֵא
13 הַגְּבֻלוֹת, שְׁעֵנִינוּ בְּסִפְּרוֹת הוּא
14 סִפְּרִית הַבִּינָה¹⁴, בְּחִינַת סוֹכֵב
15 כָּל עֲלָמִין שְׁהוּא אֹרֵךְ בְּלִי גְבוּל.
16 וְהָרִי גַם עֲנִין הַסּוּפָה הוּא
17 הַמְּקִיף דְּבִינָה¹⁵ כִּפִּי שְׁמִבּוּאָר
18 בְּחִסְדוֹת שְׁבַסוּכָה מֵאִיר אֹרֵךְ אֲלוּקֵי
19 נְעִלָה בִּיּוֹרָה שְׁגִבּוּהַ מְכַדֵּי הַתְּלַבֵּשׁ
20 בְּאֵדָם בְּפִנְיָמוֹת וְהוּא מֵאִיר בְּבַחֲיַנַּת
21 'מְקוּרֵי', כִּשְׁם שְׁהַסּוּכָה עֲצֵמָה 'מְקִיפָה'
22 אֵת הָאֵדָם. וְמִשּׁוּם זֶה כִּיּוֹן שְׁגֵם
23 הַ"עֵץ" בְּמִשְׁמַעוֹתוֹ הַפְּנִימִית קִשּׁוּר
24 לְסִפְּרִית הַבִּינָה וְגַם הַסּוּכָה שִׁיכַת
25 לְ"מְקִיף דְּבִינָה" הִיָּה רָאוּי
26 שֶׁהַסּוּפָה תִּהְיֶה תַּחַת הָעֵץ
27 דְּוִקָּא¹⁶. וְלִכֵּן קָא-מִשְׁמַעֲלָן
28 הַמְּשֻׁנָה מִשְׁמִיעָה וּמַחֲדַשֶׁת לְנוּ
29 שֶׁהַעוֹשֶׂה סוּכָתוֹ תַּחַת הָאֵילָן
30 כְּאִילוֹ עֲשָׂאָה בְּתוֹךְ הַבֵּית,
31 וּכְשֶׁם שֶׁסּוּפָה שְׁבַתוּרָה הַבֵּית
32 אֵי-אֶפְשָׁר לְהַכְשִׁיר מִסּוּכַת
33 הַמְּלֶאכִים, וְאֵין מְקוֹם לִוְמֵר שְׁהִיא
34 דְּרומָה לְסוּכַת הַמְּלֶאכִים יִשְׁבּוּ תַּחַת
35 הָעֵץ כִּף גַּם סוּפָה שְׁתַּחַת
36 הָאֵילָן פְּסוּלָה כִּי הִיא לֹא תַּחַת
37 כִּפַּת הַשָּׁמַיִם, וְבוּחַ מִיּוֹשְׁבַת הַשְּׂאֵלָה
38 מְדוּעַ הַהֲלָכָה שְׁסוּכָה תַּחַת הָאֵילָן
39 פְּסוּלָה הִיא חִירוֹשׁ גְּדוּל יוֹתֵר מֵהַהֲלָכָה

1 בְּרִיעָיָא מְהִימְנָא¹¹ וְנִתְבְּאָר בְּאַגְרַת הַקֶּדֶשׁ¹²,
2 וְכִדְוַע שְׁגָלְיָא דְתוֹרָה נִתְלַבְּשָׁה בְּדְבָרִים
3 גְּשָׁמִיִּים¹³ שֶׁהֵם מוֹגְבְּלִים בּוֹ קְצוֹת, מֵהַשְּׂאִיזֶפֶן
4 כֵּן פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה הִיא לְמַעֲלָה מֵהַהַגְבְּלָה דְּוִי
5 קְצוֹת, וְהוּא עֲנִין עֲלֵמָא דְּחִירוֹת, שְׁעֵנִינוּ
6 בְּסִפְּרוֹת הוּא סִפְּרִית הַבִּינָה¹⁴, בְּחִינַת סוֹכֵב כָּל
7 עֲלָמִין. וְהָרִי גַם עֲנִין הַסּוּפָה הוּא הַמְּקִיף
8 דְּבִינָה¹⁵. וְמִשּׁוּם זֶה הִיָּה רָאוּי שֶׁהַסּוּפָה תִּהְיֶה
9 תַּחַת הָעֵץ דְּוִקָּא¹⁶. וְלִכֵּן קָא-מִשְׁמַעֲלָן
10 שֶׁהַעוֹשֶׂה סוּכָתוֹ תַּחַת הָאֵילָן כְּאִילוֹ עֲשָׂאָה בְּתוֹךְ
11 הַבֵּית, וּכְשֶׁם שֶׁסּוּפָה שְׁבַתוּרָה הַבֵּית אֵי-אֶפְשָׁר
12 לְהַכְשִׁיר מִסּוּכַת הַמְּלֶאכִים, כִּף גַּם סוּפָה שְׁתַּחַת
13 הָאֵילָן פְּסוּלָה. אֵךְ עֲדִין צְרִיךְ לְהִבְיֵן, מֵהוּ הַטַּעַם
14 שֶׁהַעוֹשֶׂה סוּכָתוֹ תַּחַת הָאֵילָן פְּסוּלָה, דְּלִכְאוּרָה,
15 עַל-פִּי הָאָמֹר לְעִיל שְׁעֵנִין הַסּוּפָה קִשּׁוּר עִם מֵה
16 שְׁכַתוּב וְהַשְּׁעֵנִי תַּחַת הָעֵץ, הִיָּתָה הַסּוּפָה צְרִיכָה
17 לְהִיּוֹת תַּחַת הָעֵץ דְּוִקָּא.

18 (ב) וְלִהְבִּין זֶה יֵשׁ לְהַקְדִּים תַּחֲלִילָה עֲנִין מִצּוֹת
19 סוּפָה שְׁנִמְשָׁקֶת מַעֲבֹדֶת הַתְּשׁוּבָה
20 דְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, שְׁהָרִי עֵינֵן עֲנִין הַסּוּפָה הוּא
21 הַסְּכָף, דְּסוּפָה עַל שֵׁם סְכָכָה נִקְרָאת¹⁷, וּפְרָטִי
22 דִּינֵי סוּפָה רוּבָם הֵם בְּנוֹגַע לְהַסְכָף, וְדִדְוַע¹⁸
23 שֶׁסְכָף הַסּוּפָה נִמְשָׁךְ מִצֵּנִן הַקְּטוֹרֶת דְּיוֹם-
24 הַכַּפּוּרִים בְּקֶדֶשׁ-הַקֶּדְשִׁים, שְׁהִיָּה צְרִיךְ לְהִיּוֹת
25 בְּאוֹפֵן שִׁיתְמַלֵּא כָּל הַבֵּית כּוּלוֹ עֲשׂוֹן¹⁹, וּמִעֲשׂוֹן
26 זֶה נִמְשָׁךְ סְכָף הַסּוּפָה.

27 (ג) וּבְאוּר הָעֲנִינֵן²⁰, דְּהִנֵּה כְּתִיב²¹ שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנִאֲוָה
28 בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם כְּאֵהֲלֵי קֶדֶר
29 כִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה, וְאֵיתָא מוּבָא
30 בְּמִדְרָשׁ²² שְׁחוֹרָה אֲנִי -
31 בְּחוּרְבֵי, הַמַּצֵּב שָׁבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ
32 שְׁלֵא כְּרָאוּ וְעַל זֶה נִאֲמַר 'שְׁחוֹרָה אֲנִי'
33 שְׁהִיָּה בְּהַר סִינַי שְׁנִמְשָׁמֵר²³ יַעֲשׂוּ
34 עֲגָל בְּחוּרְבֵי. וְנִאֲוָה אֲנִי - גַּם
35 הַמַּצֵּב שָׁבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ בְּאוֹפֵן רְצוּ
36 וּבִיּוֹפֵי הָיָה בְּחוּרְבֵי, בְּהַר סִינַי

27 (ג) וּבְאוּר הָעֲנִינֵן²⁰, דְּהִנֵּה כְּתִיב²¹ שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנִאֲוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם כְּאֵהֲלֵי
28 קֶדֶר כִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה, וְאֵיתָא בְּמִדְרָשׁ²² שְׁחוֹרָה אֲנִי - בְּחוּרְבֵי,
29 שְׁנִמְשָׁמֵר²³ יַעֲשׂוּ עֲגָל בְּחוּרְבֵי. וְנִאֲוָה אֲנִי - בְּחוּרְבֵי, כָּל אֲשֶׁר דְּבַר ה'

(11) ח"ג ככד, ב. (12) סכ"ו. (13) ראה קונטרס עץ החיים פ"א בביאור רע"מ ואגה"ק הנ"ל. (14) ראה זח"ב קפג, א. לקו"ת דרושים לר"ה נו, ג. (15) מאורי אור ס, טו. וש"נ. לקו"ש חכ"ט ע' 211. (16) ראה גם רד"ה זה תרד"ע (המשך תער"ב ח"א ע' תיג). (17) ראה רש"י סוכה יב, א - ד"ה כשריץ. שם ב, א - ד"ה ושחמתה. שו"ע אדה"ז או"ח סתרל"ח ס"א. (18) ראה עטרת ראש שער יום הכיפורים לו, סע"א ואילך. אוה"ת סוכות ע' א'תשכב ואילך. המשך וככה תרל"ז פפ"ד. סה"מ תרנ"ז ע' קסב ואילך. (19) משנה יומא נב, ב. (20) בהבא לקמן - ראה גם ד"ה חסידים ואנשי מעשה תשי"ט פ"ב ואילך (סה"מ תשי"ט ע' לא ואילך). (21) שה"ש א, ה. (22) שהש"ר עה"פ. וראה גם שמו"ר פכ"ד, יו"ד. (23) תהלים קו, יט. (24) משפטים

העושה סוכתו תחת האילן כאילו עשאה בתוך הבית

ביאור בדרך אפשר

1 **שְׁנַאמְרָא** 24 **כָּל אֲשֶׁר דָּבַר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע וְכוּ'** והקדמת נעשה
 2 לנשמה היא מעלה גדולה של בני ישראל. והמדרש ממשיך **שְׁחֹרְהָ אָנִי**
 3 - **כָּל יְמוֹת הַשְּׁבוּעַ** שאז בני ישראל עסוקים בענייני החול, **וְנִאֲוָה אָנִי**
 4 - **בְּשֶׁבֶת** שאז בני ישראל נמצאים במצב נעלה. **שְׁחֹרְהָ אָנִי - כָּל**
 5 **יְמוֹת הַשָּׁנָה, וְנִאֲוָה אָנִי -**
 6 **בְּיוֹם-הַכִּיּוּפּוּרִים** שבו יש התעלות
 7 לגבי כל ימות השנה. **וְצִרְיָךְ**
 8 **לְהִבִּין, מִי הֵם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם**
 9 שכלפיהם מכוונת האמירה הזו, ומי
 10 היא האומרת **לְבָנוֹת יְרוּשָׁלַיִם**
 11 **שְׁחֹרְהָ אָנִי וְנִאֲוָה?**
 12 **וְהֶעֱנִין בְּזָה** 25, **דְּהִנָּה אָנוּ**
 13 **אוֹמְרִים נִשְׁמָה שְׁנַתָּךְ בִּי**
 14 **טְהוּרָה הִיא, אַתָּה בְּרֵאתָה**
 15 **אַתָּה יְצַרְתָּה וְאַתָּה נִפְתַּחְתָּה**
 16 **בִּי** 26, **וְלִכְאוּרָה אֵינוּ מוֹכֵן,**
 17 **אֵיךְ שִׁךְךָ לֹמַר נִשְׁמָה כֹּו'**
 18 **טְהוּרָה הִיא קוֹדֶם שְׁאֵתָה**
 19 **בְּרֵאתָה, הֲרִי עֲנִין הַבְּרִיאָה**
 20 **הוּא יֵשׁ מֵאִין דְּבַר מֵלֵא-דְּבַר,**
 21 **כִּידוּעֵךְ** 27 **שְׁאִין בְּלִשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ**
 22 **בְּהוֹצָאת הַיֵּשׁ מֵאִין** במובן של
 23 **הַתְּהוּוֹת חֲדָשָׁה אֶלָּא לִשׁוֹן בְּרָא,**
 24 **וְאִם-כֵּן ש"אתה בראתה" מתייחס**
 25 **לבריאת והתהוות הנשמה יש מאין**
 26 **אֵיךְ שִׁךְךָ לֹמַר טְהוּרָה הִיא**
 27 **קוֹדֶם שְׁנִבְרָאת** והרי עדיין לא
 28 **הִיחָה קִיּוּמָה?**
 29 **אֲךְ הֶעֱנִין הוּא, שְׁטְהוּרָה הִיא**
 30 **קָאִי מִכוּון עַל הַנִּשְׁמָה כְּפִי**
 31 **שְׁהִיא בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת,**
 32 **העולם הראשון והנעלה מארבעת**
 33 **העולמות הרוחניים אצילות-בריאה**
 34 **יצירה-עשיה שְׁשֵׁם הִיא בְּתַכְלִית**
 35 **הַבְּיטוּל בביטול מוחלט לאלוקות**
 36 **שְׁאִינָה שְׁיִכָּת לְמַצִּיאוֹת כָּלֵל,**
 37 **היינו שהביטול הוא כל-כך עמוק**
 38 **ופנימי עד שהנשמה לא נחשבת**
 39 **כמציאות וכאילו איננה וְאַחֲרֵי-כֵן**
 40 **רק בשלב מאוחר יותר, עם הירידה**
 41 **מעולם האצילות לעולם הבריאה,**

ביאור בדרך אפשר

42 **אוֹמְרִים עַל הַנִּשְׁמָה אַתָּה בְּרֵאתָה, שְׁנַתְּחַדֵּשׁ אֶצְלָה עֲנִין**
 43 **הַמַּצִּיאוֹת, שְׁזָהוּ שְׁנַאמְרָא לִשׁוֹן בְּרִיאָה שְׁהוּא עֲנִין יֵשׁ**
 44 **מֵאִין, בְּמוֹכֵן שֶׁל הַתְּהוּוֹת מַצִּיאוֹת חֲדָשָׁה שְׁלֵא הִייתָה קִיּוּמָה קוֹדֶם לִכֵּן**
 45 **וְאַחֲרֵי-כֵן בְּעַקְבוֹת הִירִידָה מֵעוֹלָם הַבְּרִיאָה לְעוֹלָם הַיְצִירָה שֵׁם הִיא**
 46 **'מציאות' באופן עוד יותר ניכר ומוגדר**
 47 **אַתָּה יְצַרְתָּה, וְעַד שְׁאֵתָה**
 48 **נִפְתַּחְתָּה בִּי, שְׁבָאָה הַנִּשְׁמָה**
 49 **ויורדת מעולם היצירה לעולם**
 50 **הַעֲשִׂיָה וּמִתְלַבֶּשֶׁת בְּגוֹף**
 51 **הַגִּשְׁמִי.**
 52 **וְהִנֵּה, כַּאֲשֶׁר הַנִּשְׁמָה נִמְצָאת**
 53 **לְמַטָּה, לֵאחֹר שְׁנַתְּלַבֶּשֶׁת בְּגוֹף גִּשְׁמִי,**
 54 **אוֹמְרָת הִיא לְהַנְשִׁמּוֹת**
 55 **שְׁבְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת -**
 56 **שְׁנִקְרָאוֹת בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם,**
 57 **לְהִיּוֹתן בְּשִׁלְמוֹת הַיְרֵאָה** 28
 58 **כְּרַמּוּ בְּאוֹתוֹת הַמִּילָה "ירושלים"**
 59 **"ירו" (יראה) "שלם" (מושלמת) -**
 60 **והנשמה למטה אומרת לנשמות**
 61 **שבעולם האצילות שְׁחֹרְהָ אָנִי**
 62 **וְנִאֲוָה, שִׁישׁ בַּה גַּם "שחרות",**
 63 **עניינים בלתי רצויים, וגם "נרו" ויופי**
 64 **של מעלות ויתרונות הַיְנוּ, שְׁחֹרְהָ**
 65 **אָנִי מֵצַד הַיְרִידָה מֵלְמַעְלָה**
 66 **לְמַטָּה, שְׁהִיא יְרִידָה גְּדוּלָּה**
 67 **בְּיֹתֵר, כְּמוֹ הִירִידָה הַגְּדוּלָּה**
 68 **מֵאִיגְרָא רְמָה לְבִירָא**
 69 **עֲמִיקְתָּא** 29, **מִגַּג גְּבוּה לְבוּר עֵמוֹק**
 70 **שְׁהֲרִי בְּהִיּוֹתָה לְמַטָּה בְּגוֹף**
 71 **גִּשְׁמִי בְּעוֹלָם הַזֶּה נִמְצָאת הִיא**
 72 **בְּמַעְמַד וּמֵצַב שְׁאִין צְדִיק**
 73 **כְּאֲרֵץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא**
 74 **יַחֲטֵא** 30, **כְּב' הַפִּירוּשִׁים**
 75 **בְּעֲנִין הַחֲטָא, חֲטָא כְּפִשׁוּטוֹ,**
 76 **עֲבִירָה וְעוּון אוֹ חֲטָא מְלִשׁוֹן**
 77 **חֲסָרוֹן, כְּפִרוּשׁ רִשְׁיִי עַל**
 78 **הַפִּסּוּק** 31 **וְהִייתִי אָנִי וּבְנֵי**
 79 **שְׁלֵמָה חֲטָאִים, חֲסָרִים** 32,
 80 **וְעַל-כֵּן-פָּנִים בֵּין אִם נִפְרַשׁ**
 81 **"יחטא" לפי הפירוש הראשון ובין אם**
 82 **נִפְרַשׁ זֹאת לְפִי הַפִּירוּשׁ הַשֵּׁנִי, בְּוֹדָאִי**

1 **נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע וְכוּ'. שְׁחֹרְהָ אָנִי - כָּל יְמוֹת**
 2 **הַשְּׁבוּעַ, וְנִאֲוָה אָנִי - בְּשֶׁבֶת. שְׁחֹרְהָ אָנִי - כָּל**
 3 **יְמוֹת הַשָּׁנָה, וְנִאֲוָה אָנִי - בְּיוֹם-הַכִּיּוּפּוּרִים.**
 4 **וְצִרְיָךְ לְהִבִּין, מִי הֵם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, וּמִי הִיא**
 5 **הָאוֹמְרָת לְבָנוֹת יְרוּשָׁלַיִם שְׁחֹרְהָ אָנִי וְנִאֲוָה.**
 6 **וְהֶעֱנִין בְּזָה** 25, **דְּהִנָּה אָנוּ אוֹמְרִים נִשְׁמָה שְׁנַתָּךְ**
 7 **בִּי טְהוּרָה הִיא, אַתָּה בְּרֵאתָה אַתָּה יְצַרְתָּה וְאַתָּה**
 8 **נִפְתַּחְתָּה בִּי** 26, **וְלִכְאוּרָה אֵינוּ מוֹכֵן, אֵיךְ שִׁךְךָ**
 9 **לֹמַר נִשְׁמָה כֹּו' טְהוּרָה הִיא קוֹדֶם שְׁאֵתָה**
 10 **בְּרֵאתָה, הֲרִי עֲנִין הַבְּרִיאָה הוּא יֵשׁ מֵאִין,**
 11 **כִּידוּעֵךְ** 27 **שְׁאִין בְּלִשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ בְּהוֹצָאת הַיֵּשׁ**
 12 **מֵאִין אֶלָּא לִשׁוֹן בְּרָא, וְאִם-כֵּן אֵיךְ שִׁךְךָ לֹמַר**
 13 **טְהוּרָה הִיא קוֹדֶם שְׁנִבְרָאת. אֲךְ הֶעֱנִין הוּא,**
 14 **שְׁטְהוּרָה הִיא קָאִי עַל הַנִּשְׁמָה כְּפִי שְׁהִיא בְּעוֹלָם**
 15 **הָאֲצִילוֹת, שְׁשֵׁם הִיא בְּתַכְלִית הַבְּיטוּל שְׁאִינָה**
 16 **שְׁיִכָּת לְמַצִּיאוֹת כָּלֵל, וְאַחֲרֵי-כֵן אַתָּה בְּרֵאתָה,**
 17 **שְׁנַתְּחַדֵּשׁ אֶצְלָה עֲנִין הַמַּצִּיאוֹת, שְׁזָהוּ שְׁנַאמְרָא**
 18 **לִשׁוֹן בְּרִיאָה שְׁהוּא עֲנִין יֵשׁ מֵאִין, וְאַחֲרֵי-כֵן**
 19 **אַתָּה יְצַרְתָּה, וְעַד שְׁאֵתָה נִפְתַּחְתָּה בִּי, שְׁבָאָה**
 20 **לְעוֹלָם הַעֲשִׂיָה וּמִתְלַבֶּשֶׁת בְּגוֹף. וְהִנֵּה, כַּאֲשֶׁר**
 21 **הַנִּשְׁמָה נִמְצָאת לְמַטָּה, אוֹמְרָת הִיא לְהַנְשִׁמּוֹת**
 22 **שְׁבְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת - שְׁנִקְרָאוֹת בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם,**
 23 **לְהִיּוֹתן בְּשִׁלְמוֹת הַיְרֵאָה** 28 - **שְׁחֹרְהָ אָנִי וְנִאֲוָה,**
 24 **הַיְנוּ, שְׁחֹרְהָ אָנִי מֵצַד הַיְרִידָה לְמַטָּה, שְׁהִיא**
 25 **יְרִידָה גְּדוּלָּה בְּיֹתֵר, מֵאִיגְרָא רְמָה לְבִירָא**
 26 **עֲמִיקְתָּא** 29, **שְׁהֲרִי בְּהִיּוֹתָה לְמַטָּה נִמְצָאת הִיא**
 27 **בְּמַעְמַד וּמֵצַב שְׁאִין צְדִיק כְּאֲרֵץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה**
 28 **טוֹב וְלֹא יַחֲטֵא** 30, **כְּב' הַפִּירוּשִׁים בְּעֲנִין הַחֲטָא,**
 29 **חֲטָא כְּפִשׁוּטוֹ, אוֹ חֲטָא מְלִשׁוֹן חֲסָרוֹן, כְּפִרוּשׁ**
 30 **רִשְׁיִי עַל הַפִּסּוּק** 31 **וְהִייתִי אָנִי וּבְנֵי שְׁלֵמָה**
 31 **חֲטָאִים, חֲסָרִים** 32, **וְעַל-כֵּן-פָּנִים הַחֲסָרוֹן**

כד, ז. 25) ראה לקו"ת שה"ש ד"ה שחורה אני ונאווה (ו, ג ואילך. ז, ב ואילך). 26) ברכת "אלקי נשמה" (ברכות ס, ב).
 27) רמב"ן ר"פ בראשית. 28) לקו"ת שם ו, ג. 29) לשון חז"ל - חגיגה ה, ב. 30) קהלת ז, כ. 31) מלכים א, כא. 32) לקו"ת
 מטות פכ, א. נצבים נא, א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שירידת הנשמה למטה היא ירידה גדולה לפחות מפני **הַחֲסְרוֹן שֶׁבְּעַצְמָם**
2 **הִירִידָה לְמִטָּה שֶׁנַּעֲשִׂית** הנשמה שבהיותה למעלה היתה בטלה
3 לאלקות לחלוטין **בְּבַחֲיִנַת יֵשׁ וּמְצִיאֹתָ**, נפרדת מאלקות וכמו
4 **שֶׁכְּתֹב רַבְּנוּ הַזֶּקֶן בַּתְּנִיָּא**³³ **שֶׁנִּשְׁמַת הָאָדָם אֶפִּילוּ הוּא צָדִיק**
5 **גְּמוּר עוֹבֵד ה' בִּירְאָה וְאַהֲבָה**
6 **בַּתְּעוֹנָגִים**, שמתענג על הקרבה
7 לאלקות, והיא אהבת ה' בדרגה גבוהה
8 ביותר, **אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינָה**
9 **בְּטֵלָה בְּמְצִיאֹת לְגַמְרֵי כו',**
10 ועדיין יש לאתו צדיק גמור תחושת
11 'ישות' מסוימת וְלִכֵּן בהיותו נשמה
12 בגוף בעולם הזה **לֹא יֵגִיעַ**
13 **לְמַעְלֹת דְּבִיקוּתוֹ בַּה'**
14 **בְּדַחֲלֵי וּרְחִימוֹ בִּירְאָה וּבִאֲהָבָה**
15 **בְּטָרָם יִרְדָּתוֹ לְעוֹלָם הַזֶּה**
16 **הַחֲמֵרִי, לֹא מֵינָה וְלֹא**
17 **מִקְצָתָה כו'** אפילו למקצת מאותה
18 יראה ואהבה אינו יכול להגיע
19 **שֶׁהַגּוֹף אֵינוֹ יְכוּל לְסַבּוֹל כו'**
20 יראה ואהבה בדרגה גבוהה כזו. ואם
21 הדברים אמורים בצדיק גמור קל-
22 וחומר באדם רגיל שירידת נשמתו
23 למטה להתלבש בגוף גשמי היא ירידה
24 גדולה ביותר לגבי מעמדה ומצבה של
25 הנשמה בהיותה למעלה, לפני הירידה.
26 **אָמְנָם**, הנשמה ממשכה ואומרת
27 **אֶף שֶׁשְׁחוּרָה אָנִי**, מפני גודל
28 הירידה, **מִכָּל-מְקוֹם - וְנֶאֱמָר,**
29 עדיין יש בי יופי ומעלה גדולה **כִּינֹן**
30 **שֶׁהִירִידָה הִיא צוּרְף עֲלֶיהָ**
31 **כו'**, אמנם זו ירידה גדולה ביותר,
32 אבל המטרה של הירידה היא שבסופו
33 של דבר הנשמה תתעלה למצב נעלה
34 יותר מזה שהייתה בו קודם הירידה,
35 ולכן הירידה כדאית.
36 **וְעַלֶּיהָ זֹו נַעֲשִׂית עַל-יְדֵי**
37 **עֲבוֹדַת הַתְּשׁוּבָה, כְּב'**
38 **הָאוֹפְנִים שֶׁבַּתְּשׁוּבָה, הֵן**
39 **תְּשׁוּבָה כְּפִשׁוּטָה עַל חֲטָא**
40 **וְעוֹן כְּפִשׁוּטוֹ, וְהֵן תְּשׁוּבָה**
41 **בְּמִוֶּכֶן פְּנִימִי וְנַעֲלָה יוֹתֵר, בְּאוֹפֵן**
42 **דְּהִירוּת תְּשׁוּבָה אֶל הָאֱלֹקִים אֲשֶׁר נִתְּנָה**³⁴, היינו שהנשמה חוזרת

43 להתקרב ולהירבק בשורשה ומקור חוצבה באלקות.
44 **וְעוֹד עֲנִין בְּפִרוּשׁ שְׁחוּרָה אָנִי, שְׂקָאֵי הַכּוֹנֵה הִיא עַל הָעֲבוֹדָה**
45 **לְמִטָּה שֶׁהִיא בְּבַחֲיִנַת שְׁחָרוּת. וְהֵינּוּ, דְּכִינֹן שֶׁהָעֲבוֹדָה**
46 **צְרִיכָה לְהִיּוֹת פְּאוּפֵן דְּמֵינָה וְכֵה אָבָא לְשָׂרְיָה בֵּיה נִרְגָא**³⁵,
47 לעניין נבואת הנביא עובדיה על מפלת
48 הגויים לעתיד-לבוא אומרת הגמרא
49 שעובדיה היה בן גרים, והרי זה כמשל
50 שהידיית של הגרון שמשמש לחטוב
51 עצים נעשית מהעצים עצמם, וכך
52 עבודת ה' שנועדה להעלות את האדם
53 ממעמד ומצב של "שחרות", היא
54 עצמה צריכה להיות באופן של
55 "שחרות", כפי שממשיך ומבאר, **לִכֵּן**
56 **בְּהִיּוֹת הַנִּשְׁמָה לְמִטָּה בְּמַעְמַד**
57 **וּמִצָּב דְּשְׁחוּרָה אָנִי**, מצב רוחני
58 ירוד ו'שחור' צְרִיכָה לְהִיּוֹת גַּם
59 **עֲבוֹדָתָה הַרוּחָנִית בְּבַחֲיִנַת**
60 **שְׁחָרוּת, כְּפִי שֶׁמִּמְשִׁיךְ וּמִבְּאֵר.**
61 **וְהֵעִינֵן בְּזֵה, כְּפִי שְׂמִבְּאֵר**
62 **רַבְּנוּ הַזֶּקֶן ב'לְקוּיֵי תוֹרָה**³⁶,
63 **שְׂזָהוּ מַה שֶׁפְּתוּב**³⁷ **בְּשִׁיר**
64 **הַשִּׁירִים**, בתור שבחים על ה'דוד' הוא
65 הקדוש ברוך הוא **שְׁחוּרוֹת**
66 **כְּעוֹרֵב, וְהַפִּירוּשׁ הַפְּנִימִי דְּבִרְבֵּי הוּא**
67 **שֶׁהַשְּׁעָרוֹת הַשְּׁחוּרוֹת הֵן**
68 **הַלְכוֹת רְצוּנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא**
69 **שֶׁנִּמְשָׁכוֹ וְיִרְדוּ מִלְּמַעְלָה לְמִטָּה**
70 **וְנִתְּפָשְׁטוּ וּבְאוֹר לִידֵי בִּישׁוּי**
71 **בְּמִצּוֹת לֹא-תַעֲשֶׂה (שְׂאִין**
72 **הָאוֹר הַאֲלוּקִי בָּא בְּבַחֲיִנַת גִּילּוּי**
73 **רְצוּנוֹ בְּקוֹם וְעֲשֶׂה, רַק אֵלֹא**
74 **בְּבַחֲיִנַת לֹא**³⁸ **בְּדֶרֶךְ הַשְּׁלִילָה),**
75 **שֶׁעֲנִינָם שֶׁל מִצְוֹת לֹא-תַעֲשֶׂה הוּא**
76 **לְהַפְרִיד הַרַע מִן הַטוֹב**
77 **וְלְדַחֲתוֹ מִן הַקְּדוּשָׁה, כִּי**
78 **שֶׁהַקְּדוּשָׁה תַּחִּיהַ יוֹתֵר מְעוּלָה וּמוֹזַכְכַּת**
79 **וְעַל זֶה נֶאֱמַר שְׁחוּרוֹת**
80 **כְּעוֹרֵב, פִּירוּשׁ כְּשֵׁם שְׁעוֹרֵב הוּא אֲכָזְרִי**
81 **הוּא אֲכָזְרִי (כְּדֹאִיתָא כְּפִי**
82 **שְׁמוּבָא בְּגַמְרָא**³⁹), **כִּף יֵשׁ**
83 **בְּשְׁעָרוֹת הַלָּלוּ עֲבוּדָה שְׁעִינָה**
84 **הוּא לְדַחֲתוֹ אֶת הַרַע וְלַהֲרַחֲקוֹ** **בְּבַחֲיִנַת אֲכָזְרִיּוֹת, שֶׁהִרִי גַם בְּדָבָר**

(33 פל"ה (מד, סע"א ואילך). פל"ז (מח, סע"א ואילך). (34 קהלת יב, ז. וראה לקו"ת ר"פ האזינו. (35 סנהדרין לט, ב. וראה תניא רפ"א. (36 שה"ש ו, ד ואילך. (37 שה"ש ה, יא. (38 לקו"ת שם יו"ד, ג. (39 עירובין כב, א.

העושה סוכתו תחת האילן כאילו עשאה בתוך הבית

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הָאָסוּר וּפְסוּל כּוֹי' שֶׁאֵמַנְם שִׁיךְ לְצַד שֶׁל הַיֶּפֶךְ הַקְדוּשָׁה נִמְשָׁךְ נִיּוּצוֹן
 2 וְחַיּוֹת אֱלֹקֵי כּוֹי' שֶׁהָרִי גַם הַדְּבָרִים הַנְּחֻתִים בְּיֹתֵר וְאֶפְּלוּ הַצַּד הַמִּנְגַּד
 3 לְצַד הַקְדוּשָׁה לֹא יִכּוֹל לִהְיוֹת לוֹ קִיּוּם וְחַיּוֹת אֵלּא רַק מִצַּד הַקְדוּשָׁה (אֵלּא
 4 שְׁנִיּוּצוֹן הַחַיּוֹת הָאֱלֹקִית שְׂבוּ מִצְמוּצָם וְנֵעַלְם וְנִסְתַּר מֵאֵד) וְעַם כָּל זֶה
 5 לְמִרּוֹת נִיּוּצוֹן הַקְדוּשָׁה שְׂבוּ וּלְכַאוּרָה
 6 הִיָּה רֹאֵי 'לְרַחֵם' עֲלֵינוּ, בְּכֹל זֹאת לֹא
 7 יַעֲלֶה הַנִּיּוּצוֹן הָאֱלֹקִי שְׂבוּ
 8 לְהִתְפַּלֵּל בְּאוּרוֹ וּקְדוּשָׁתוֹ
 9 וְתִבְרַךְ רַק נִדְחָה לַחוּץ, וְהָרִי
 10 זֶה כְּמוֹ אֲכֻזְרִיּוֹת עַל הַנִּיּוּצוֹן
 11 הָאֱלֹקִי שְׂבוּ בְּדוּמָה לְטַבֵּעַ
 12 הָאֲכֻזְרִיּוֹת שֶׁל הָעוֹרֵב.
 13 וְכְמוֹ כֵּן צָרִיף הָאֵדָם לְהִתְנַהֵג
 14 בְּנִפְשׁוֹ בְּמִדַּת אֲכֻזְרִיּוֹת וּלְהַנּוּג
 15 בְּתוֹקֶף רֵב לְהִיּוֹת סוּר מִרַע
 16 וְלִהְתַּרְחֵק מִמְעִיּוֹת, שְׁהָרִי מִצַּד-
 17 עֲצָמוֹ רוֹצֶה כּוֹי' הָאָדָם לַעֲשׂוֹת
 18 דְּבָרִים בְּלִחֵי רְצוּיִים אֱלֹא שְׂכּוּפָה
 19 אֵת עֲצָמוֹ וּלְמַעֲשֵׂה אֵינוֹ נֹכַח
 20 לְתַאוּרָת שְׁלוֹ, כְּמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ
 21 ז"ל⁴⁰ אֶפְשִׁי וְיָמָה אֶעֱשֶׂה
 22 וְאָבִי שְׂבַשְׂמִים גָּזַר עָלַי,
 23 (וְכַפִּירוֹשׁ רִשִׁי' עַל הַפְּסוּק בְּפִרְשַׁת
 24 קְדוּשִׁים "וְאֵבִדִּיל אֲתֶכֶם מִן הָעַמִּים
 25 לְהִיּוֹת לִי:" רַבִּי אֱלֵעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה
 26 אוֹמֵר, מִנֵּין שֶׁלֹּא יֵאֵמַר אָדָם נִפְשִׁי קִצָּה
 27 בְּבִשְׂרׁ חֲזִיר, אִי אֶפְשִׁי לְלַבּוֹשׁ כְּלָאִים,
 28 אֲבָל יֵאֵמַר אֶפְשִׁי, וְיָמָה אֶעֱשֶׂה וְאֵבִי
 29 שְׂבַשְׂמִים גָּזַר עָלַי, תְּלַמּוּד לֹמַר
 30 וְאֵבִדִּיל אֲתֶכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי
 31 שֶׁתִּהְיֶה הַבְּדִלְתֶּכֶם לְשָׁמַי, פּוֹרֵשׁ מִן
 32 הָעֲבִיּוּרָה וּמִקְבִּיל עֲלֵינוּ עוֹל מַלְכוּת
 33 שְׁמַיִם"). וְנוֹסֵף לְזֶה צָרִיף כֹּל
 34 אָדָם לְכַפּוֹת אֵת עֲצָמוֹ בְּכַמָּה
 35 גְּדָרִים וְסִיגִים וְדִקְדוּקָי
 36 סוֹפְרִים הַנוֹסְפִים עַל הַדְּבָרִים
 37 הָאֲסוּרִים מִן הַתּוֹרָה וְלְהִיּוֹת קִדְשׁ
 38 עֲצָמָה בְּמוֹתֵר לָךְ⁴¹, לְקַדֵּשׁ אֵת
 39 עֲצָמוֹ וּלְגַדּוֹר אֵת עֲצָמוֹ אֶפְּלוּ בְּדְבָרִים
 40 שֶׁמֶן הַתּוֹרָה הֵם מוֹתָרִים שְׂבָל זֶה
 41 הוּא עֲנִין שֶׁל אֲכֻזְרִיּוֹת, כִּי לִשְׁם
 42 כֵּן נִדְרַשׁ תּוֹקֶף וְחֻזֵק מִיּוֹד
 43 שְׁחֹרֵת פְּעוֹרֵב.

1 כּוֹי' נִמְשָׁךְ נִיּוּצוֹן וְחַיּוֹת אֱלֹקֵי כּוֹי', וְעַם כָּל זֶה
 2 לֹא יַעֲלֶה הַנִּיּוּצוֹן הָאֱלֹקִי שְׂבוּ לְהִתְפַּלֵּל בְּאוּרוֹ
 3 וּקְדוּשָׁתוֹ וְתִבְרַךְ רַק נִדְחָה לַחוּץ, וְהָרִי זֶה כְּמוֹ
 4 אֲכֻזְרִיּוֹת עַל הַנִּיּוּצוֹן הָאֱלֹקִי שְׂבוּ. וְכְמוֹ כֵּן צָרִיף
 5 הָאֵדָם לְהִתְנַהֵג בְּנִפְשׁוֹ בְּמִדַּת אֲכֻזְרִיּוֹת לְהִיּוֹת
 6 סוּר מִרַע, שְׁהָרִי מִצַּד-עֲצָמוֹ רוֹצֶה כּוֹי' אֱלֹא
 7 שְׂכּוּפָה אֵת עֲצָמוֹ, כְּמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁴⁰ אֶפְשִׁי
 8 וְיָמָה אֶעֱשֶׂה וְאָבִי שְׂבַשְׂמִים גָּזַר עָלַי, וְנוֹסֵף לְזֶה
 9 צָרִיף לְכַפּוֹת אֵת עֲצָמוֹ בְּכַמָּה גְּדָרִים וְסִיגִים
 10 וְדִקְדוּקָי סוֹפְרִים וְלְהִיּוֹת קִדְשׁ עֲצָמָה בְּמוֹתֵר
 11 לָךְ⁴¹, שְׂבָל זֶה הוּא עֲנִין שֶׁל אֲכֻזְרִיּוֹת, שְׁחֹרֵת
 12 פְּעוֹרֵב. וְעוֹד זֹאת, שִׁישְׁנוֹ עֲנִין הָאֲכֻזְרִיּוֹת גַּם
 13 בְּנוֹגַע לְמִצְוֹת-עֲשֵׂה, וְכְמוֹ בְּמִצְוֹת הַצְּדָקָה,
 14 שְׁהִיא גְּדוּלָה מִכָּל הַמִּצְוֹת⁴² וְשִׁקּוּלָה פִּנְגָּד כָּל
 15 הַמִּצְוֹת⁴³, וְכָל הַמִּצְוֹת הֵן בְּקוֹ הַיָּמִין שְׂכָלְלוּתוֹ
 16 הוּא עֲנִין צְדָקָה וּגְמִילוּת-חֶסֶדִים, שִׁישׁ בָּהּ גַּם
 17 עֲנִין הַשְּׁחָרָת וְהָאֲכֻזְרִיּוֹת, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב בְּאַבְרָהָם
 18 כִּי יִדְעָתִיו לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֵת בְּנָיו וְאֵת בֵּיתוֹ
 19 אַחֲרָיו וְשִׁמְרוּ דֶרֶךְ הַיָּוֵי' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט⁴⁴,
 20 וּמִבְּאֵר רַבְּנֵי הַזֵּקֵן⁴⁵ שֶׁהַצְּדָקָה הִיא עַל-יָדֵי
 21 הַקְּדָמָת הַמִּשְׁפָּט, דִּהְיִינוּ, הַמִּשְׁפָּט שֶׁעוֹשֶׂה הָאֵדָם
 22 בְּנִפְשׁוֹ עַל מוֹתָרוֹת חַיִּי גּוֹפּוֹ נִגְדַּת הַצְּדָקָה,
 23 שִׁשׁוֹפֵט אֵת עֲצָמוֹ כְּמָה מְגִיעַ לְעֲצָמוֹ, וְהַשְּׂאֵר
 24 נוֹתֵן לְצְדָקָה, וְהָרִי מֵהַ מַּה
 25 מְעַצְמוֹ עֲנִינֵי מוֹתָרוֹת הַגּוֹף הוּא עֲנִין שֶׁל
 26 אֲכֻזְרִיּוֹת. וְכְמוֹ כֵּן יִשְׁנוֹ עֲנִין הַשְּׁחָרָת
 27 וְהָאֲכֻזְרִיּוֹת בְּנוֹגַע לְתַפְלָה וְלִמּוּד הַתּוֹרָה. דִּהְנֶה,
 28 בְּאֲשֶׁר הָאָדָם אוֹכֵל וְשׁוֹתֵה וְאַחֲרֵי-כֵן לֹמַד
 29 וּמִתְפַּלֵּל בְּכַח הָאֲכִילָה הַהִיא, אֲזִי מַעֲלָה
 30 לְקְדוּשָׁה אֵת הַנִּיּוּצוֹן הָאֱלֹקִי שְׂבַמְאָכְל, אֲבָל
 31 בְּאֲשֶׁר כּוֹפֶה אֵת עֲצָמוֹ וְאֵינוֹ אוֹכֵל, אֲזִי לֹא
 32 מִתְבָּרַר הַנִּיּוּצוֹן עַל-יָדֵי הַתּוֹרָה וְהִתְפַּלָּה, וְאִם-כֵּן

ביאור בדרך אפשר
 ועוד זאת, שישנו ענין האכזריות גם בנוגע למצות-עשה,
 וכמו במצות הצדקה, שהיא גדולה מכל המצות⁴² ושקולה
 כנגד כל המצות⁴³, וכל המצות הן בקו הימין שכללותו
 והקירוב (וכמו שכתוב בוורר ב'פתח אליהו': "חסד דרועא ימינא" – חסד
 זרוע ימין) שכללותו של קו הימין
 הוא ענין צדקה וגמילות-
 חסדים, שיש בה במצות הצדקה
 גם ענין השחרות והאכזריות,
 כמו שכתוב באברהם כי
 ידעתיו למען אשר יצוה את
 בניו ואת ביתו אחרייו ושמרו
 דרך הו' לעשות צדקה
 ומשפט⁴⁴, ומבאר רבנו
 הזקן⁴⁵ בביאור הכתוב "לעשות
 צדקה ומשפט" ששני הדברים קשורים
 זה בזה כיוון שהצדקה היא על-
 ידי הקדמת המשפט, דהיינו,
 המשפט שעושה האדם
 בנפשו ביחס לעצמו על מותרות
 חיי גופו דברים שאינם צורך הכרחי
 אלא מותרות נגד לעומת הצדקה,
 ששופט בוחן ובודק את עצמו
 כמה מגיע לעצמו, והשאר
 נותן לצדקה, והרי מה
 ששופט את עצמו ומונע
 מעצמו עניני מותרות הגוף
 הוא בבובן מסויים ענין של
 אכזריות כלפי עצמו, וכדי לעבוד
 את ה' כראוי במצוות הצדקה, האדם
 נדרש גם לכך.
 וכמו כן ישנו ענין השחרות
 והאכזריות בנוגע לתפלה
 ולימוד התורה. דהנה, כאשר
 האדם אוכל ושותה ואחר-כך
 לומד ומתפלל בכח האכילה
 ההיא, אזי מעלה לקדושה
 את הניצוץ האלקי שבמאכל,
 אבל כאשר כופה את עצמו
 דבר שמחייב מידה מסוימת של
 אכזריות כלפי עצמו ואינו אוכל,
 אזי לא מתברר הניצוץ
 האלקי, החיות שבמוון, על-ידי
 התורה והתפלה, ואם-כן הרי

(40 תו"כ ופרש"י קדושים כ, כו. 41) יבמות כ, א. ספרי ופרש"י פ' ראה יד, כא. וראה תניא ספכ"ז. פ"ל (לט, א). (42) תניא אגה"ק ס"ג. (43) ב"ב ט, א. ירושלמי פאה פ"א ה"א. (44) וירא יח, יט. (45) תו"א בשלח סג, ב. סה"מ תרפ"ט ע' 90. וש"נ.

יום ב' דחג הסוכות, ה'תשכ"ח

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 זֶה עֲנֵן שֶׁל אֲכֻזְרִיּוֹת עַל הַנִּיצוּץ שֶׁבְּמֵאֲכָל אַבְל בַּעֲבוּדַת ה'

2 לַפְעָמִים נִדְרַשׁ מֵהָאֵדָם לְהִמָּנַע מֵאֲכִילָה אִף שְׁעַל־יְדֵי זֶה הוּא לֹא מִבְּרַר

3 נִיצוּצוֹת מִסְרִימִים.

4 וְזֶהוּ שְׁחֹרָה אֲנִי וְנֶאֱוָה, הַיֵּינוּ שֶׁהִנְשַׁמָּה עוֹבֵדַת אֵת ה' בְּאוֹפֵן שֶׁל

5 "שְׁחֹרוֹת" וַיַּחַד עִם זֶה הִיא "נֶאֱוָה",

6 שְׂאֵף-עַל-פִּי שְׁבִירֵידְתָּהּ 1 הָרִי זֶה עֲנֵן שֶׁל אֲכֻזְרִיּוֹת עַל הַנִּיצוּץ שֶׁבְּמֵאֲכָל.

7 לְמִטָּה נַעֲשִׂית הַנְּשָׁמָה 2 וְזֶהוּ שְׁחֹרָה אֲנִי וְנֶאֱוָה, שְׂאֵף-עַל-פִּי שְׁבִירֵידְתָּהּ

8 בְּבַחֲנֵינָת שְׁחֹרוֹת, 3 מִפְּנֵי גוֹדֵל

9 הַיִּרִידָה מִמְּקוֹרָה הָעֲלִיּוֹן בְּאִלּוּקוֹת וְעַד

10 הַלְתַּלְבְּשוֹת בְּגוֹף גּוֹפֵשׁ הַבְּהֵמִית,

11 מִפְּל־מְקוֹם עַל-יְדֵי עֲבוּדְתָּהּ 4 מְקוֹם עַל-יְדֵי עֲבוּדְתָּהּ לְמִטָּה בְּאוֹפֵן שֶׁל

12 לְמִטָּה בְּאוֹפֵן שֶׁל שְׁחֹרוֹת, 5 שְׁחֹרוֹת, שְׁחֹרוֹת פְּעוּרָב, שֶׁהוּא עֲנֵן הָאֲכֻזְרִיּוֹת

13 וְכַמּוֹר הַדְּבַר נִרְמַז בְּלִשׁוֹן הַפְּסוּק 6 שְׁבִמְצוֹת לֹא-תַעֲשֶׂה וְגַם בְּמִצְוֹת-עֲשֶׂה פִּנ"ל, אֲזִי

14 שְׁחֹרוֹת פְּעוּרָב, שֶׁהוּא עֲנֵן הָאֲכֻזְרִיּוֹת 7 נַעֲשִׂית הָעֲלִיָּה לְהִיּוֹת בְּבַחֲנֵינָת נֶאֱוָה.

15 הָאֲכֻזְרִיּוֹת שֶׁל הָאֵדָם כְּלִפֵּי הַנִּיצוּץ 8 (ד) וְהִנֵּה כֹּל זֶה הוּא פֶּאֶשֶׁר הָעֲבוּדָה הִיא בְּסֻדָּר

16 הָאֱלּוּקִי שֶׁבְּדַבְרִים הַגְּשָׁמִיִּים וְכֵן כְּלִפֵּי 9 מְסוּדָר, מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא, שְׁכָלְלוּתָהּ

17 עֲצֻמוֹ כְּפִי שֶׁהִדְבַר בֹּא לְיַדֵּי בִּיטוּי 10 הוּא עֲנֵן עֲבוּדַת הַצְּדִיקִים, שְׂאֵז מְסַפֵּיק הָעֲנֵן

18 בִּיאֲכֻזְרִיּוֹת שְׁבִמְצוֹת לֹא-תַעֲשֶׂה 11 דְּנֶאֱוָה אֲנִי בְּחֹרֵב, כְּשֶׁאֲמָרוּ יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה

19 וְגַם בְּמִצְוֹת-עֲשֶׂה פִּנ"ל, אֲזִי 12 וְנִשְׁמַע, כְּמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ וְ"ל"46 יִשְׂרָאֵל שְׁעַמְדוּ

20 עַל-יְדֵי הַשְׁחֹרוֹת וְתוֹמַד הַשְׁחֹרוֹת 13 עַל הַר סִינֵי פֶּסֶקָה זִוְהֶמְתָּן (וְעֲנֵן זֶה פֶּעַל גַּם

21 נַעֲשִׂית הָעֲלִיָּה לְהִיּוֹת בְּבַחֲנֵינָת 14 פֶּאֶשֶׁר חֲזָרָה זִוְהֶמְתָּן בְּחֻטָּא הָעֲגָל⁴⁷, שְׁלֹא חֲזָרָה

22 נֶאֱוָה. 15 כְּמוֹ שֶׁחֵיִתָּהּ בְּתַחֲלִילָה חֶסֶת-וְשִׁלּוּם⁴⁸). אֲמַנְם, מִי

23 (ד) וְהִנֵּה כֹּל זֶה דְּבַרֵּי הַמִּדְרַשׁ 16 שְׁחֻטָּא וּפְגָם וְעִבְרָא אֵת הַדְּרָף, אֲזִי צְרִיף לְהִיּוֹת

24 הָאֱמֹרִים עַל הַפְּסוּק "שְׁחֹרוֹה אֲנִי 17 אֲצִלוּ הָעֲנֵן דְּעֲבוּדַת הַתְּשׁוּבָה, וְעַל זֶה נֶאֱמַר

25 וְנֶאֱוָה אֲנִי" יֵשׁ בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל נִי 18 נֶאֱוָה אֲנִי - בְּיוֹם הַכְּפֹרִים. דְּהִנֵּה, אֶף-עַל-פִּי

26 שֶׁמֵּאֲמַר הַמְּדַרְשׁ 'שְׁחֹרָה אֲנִי' בְּחֹרֵב וְנֶאֱוָה 19 אֲנִי בְּחֹרֵב, מִשְׁמַע שֶׁהָעֲנֵן דְּנֶאֱוָה אֲנִי יִשְׁנֹ

20 הַיּוֹם הַשְּׁבִיט, וְכִדְוַע שְׁגָם עֲנֵן 21 תְּדִיר, וּבְכַרְט בְּיוֹם הַשְּׁבִיט, כְּהַמְשָׁף מֵאֲמַר

22 הַמְּדַרְשׁ, 'שְׁחֹרָה אֲנִי' כֹּל יְמוֹת הַשְּׁבִיט וְנֶאֱוָה 23 אֲנִי בְּשַׁבָּת, וְכִדְוַע שְׁגָם עֲנֵן הַשְּׁבִיט הוּא עֲנֵן

24 הַתְּשׁוּבָה, דְּשַׁבָּת אוֹתִיּוֹת תְּשַׁב⁴⁹, וְלִכְּן יֵשׁ 25 בְּשַׁבָּת ג' דְּרָגוֹת⁵⁰, מְעַלִּי שַׁבְּתָא, יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא

26 וְרַעֲוָא דְּרַעֲוִין⁵¹, שְׁהֵם כְּנָגְד ג' הַדְּרָגוֹת 27 שַׁבְּתָשׁוּבָה⁵², אֶף-עַל-פִּי-כֵן עֵיקַר הָעֲנֵן דְּנֶאֱוָה

28 אֲנִי שְׁעַל-יְדֵי עֲבוּדַת הַתְּשׁוּבָה הוּא בְּיוֹם- 29 בְּחֹרֵב, כְּשֶׁאֲמָרוּ יִשְׂרָאֵל

30 נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, וְהוֹדוּת לְמַעַמְד וּמִצַּב הַנְּעִלָה בְּמֵת תּוֹרָה, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

31 וְנֶאֱוָה" שֶׁמִּשְׁמַעוֹתָם הִיא שְׁגָם בְּמִצַּב 32 מִמְּשִׁיכִים לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּמַעַמְד וּמִצַּב שֶׁל "נֶאֱוָה" כְּמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ

33 וְנֶאֱוָה" שֶׁל "שְׁחֹרוֹה אֲנִי", יֵשׁ בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל נִי 34 אֲוֹדוֹת גּוֹדֵל הָעֲלִיּוֹ שֶׁל מֵתָן תּוֹרָה יִשְׂרָאֵל שְׁעַמְדוּ עַל הַר

35 וְנֶאֱוָה" שֶׁל "נֶאֱוָה" וְלִשְׁם כֵּן 36 זֹאת יֵשׁ בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל "נִי" וְלִשְׁם כֵּן

37 מְסַפֵּיק הָעֲנֵן דְּנֶאֱוָה אֲנִי 38 בְּחֹרֵב, כְּשֶׁאֲמָרוּ יִשְׂרָאֵל

39 נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, וְהוֹדוּת לְמַעַמְד וּמִצַּב הַנְּעִלָה בְּמֵת תּוֹרָה, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

40 מִמְּשִׁיכִים לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּמַעַמְד וּמִצַּב שֶׁל "נֶאֱוָה" כְּמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ

41 וְנֶאֱוָה" שֶׁל "שְׁחֹרוֹה אֲנִי", יֵשׁ בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל נִי 42 אֲוֹדוֹת גּוֹדֵל הָעֲלִיּוֹ שֶׁל מֵתָן תּוֹרָה יִשְׂרָאֵל שְׁעַמְדוּ עַל הַר

(46 שבת קמו, רע"א. 47) זהו ח"א נב, ב. ח"ב קצג, ב. 48) נצוצי אורות לוח"ג יד, ב. 49) תורת נתן למהר"ן שפירא [צפת, תרמ"ה; ירושלים, תשל"א (נב, סע"א)] בסופו. תניא אגה"ת ספ"י. 50) ראה לקו"ת שה"ש כד, ב. ד"ה את שבתותי עטרי"ת, ה'ש"ת. ועוד. 51) ראה גם המשך תרס"ו בסופו (ע' תקמג ואילך). 52) ראה לקו"ת בלק עג, ריש ע"ב ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

פנימית בנשמה, שְׁנִקְרָאת אַחַת⁵⁹, כְּפִי שֶׁהוּא הַיְינוּ ה"יחידה"⁴¹
 שבנפש כפי שהיא באה לידי ביטוי בְּעֵנִין הַזְּמַן (שְׁנָה) לפי החלוקה של
 ענייני העולם בכלל ל"עולם" - מקום, "שנה - זמן, ונפש - האדם).⁴³
 ועבודת יום הכיפורים היא בְּכֹהֵן-גְּדוֹל, עָלָיו נֶאֱמַר⁶⁰ וַיִּבְדֵּל
 אֶהָרִן מִכָּל שָׂאֵר הַכֹּהֲנִים
 לְהַקְדִּישׁוֹ קֹדֶשׁ קָדָשׁ קְדוֹשִׁים.⁴⁶
 וְהָיָה, שְׁנוֹסָף עַל הַקְּדוּשָׁה
 דְּכֹהֲנִים בְּכָלֵל, הַקְּדוּשָׁה שֶׁבָּה כֹל
 הַכֹּהֲנִים שׁוּיִם כְּמוֹ שֶׁבְּתוֹב⁶¹ עַל
 כֹּל הַכֹּהֲנִים קְדוּשִׁים יְהִיֹּ גוֹ'⁵⁰
 וְהָיָה קֹדֶשׁ, שֶׁגְּדֹלָה מְעַלְתָּם
 עַל כָּלֹת שֶׁבֵט לְוִי יֵשֵׁשׁ בּוֹ
 מַעֲלָה וַיִּתְרוֹן עַל כָּל הַשְּׂבֵטִים בְּכֹךְ
 שֶׁהוּבְדֵל מִדְּרָכֵי הָעוֹלָם כְּמוֹ
 שֶׁמִּצִּינוּ שֶׁלִּשְׂבֵט לוי אֵין חֶלֶק וְנַחֲלָה
 בָּאָרֶץ כִּי הוּא מִיחֹד וְנִבְדֵּל לְעֵבֹד
 אֶת ה' לְשִׁרְתוֹ כּוֹ'⁶², בְּעִבּוֹד
 הַמִּקְדָּשׁ וּבִהְדַרְכָּה רֹחֲמִית לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְכִידְעוּ⁶³ בְּקִבְלָה וְחִסְדוֹת שֶׁשֶׁבֵט
 לְוִי הוּא עֹנֵן הַטְּהָרָה בְּלִבָּד,
 וּבְכֹהֲנִים יִשְׁנוּ בְּנוֹסָף לְכָךְ גַּם
 עֹנֵן הַקְּדוּשָׁה הַנְּעֵלָה יוֹתֵר מֵעֵינֵן
 הַטְּהָרָה, הַגָּה נוֹסָף לְזָה מִלִּבָּד
 הַמַּעֲלָה שֶׁל כָּלֵל הַכֹּהֲנִים לִגְבֵי כָל
 שֵׁבֵט לוי (וְיוֹתֵר מִזֶּה לִגְבֵי כָל בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל) יֵשׁ מְעַלָּה יְתָרָה בְּכֹהֵן-
 גְּדוֹל שֶׁהוּא בְּכַחֲמֵינַת קֹדֶשׁ
 קְדוֹשִׁים, וְהוּא עֹנֵן בְּכַחֲמֵינַת
 אַחַת (יְחִידָה) שֶׁבְּנִפְשׁ כְּפִי
 שֶׁהִיא בְּכָלֹת עִם יִשְׂרָאֵל
 כִּשֶׁם שֵׁשׁ בַּחֲמֵינַת "יְחִידָה" כָּלֵל נִשְׁמָה
 פְּרִטִית, כֹּךְ הַכֵּתֵן הַגְּדוֹל הוּא בַּחֲמֵינַת
 "יְחִידָה" שֶׁל כָּלֹת עִם יִשְׂרָאֵל.
 וּבַיּוֹם הַכֹּפּוּרִים הָיָה הַפְּהֵן-
 גְּדוֹל עוֹבֵד עֲבוֹדָתוֹ בְּבֵית
 קֹדֶשׁ-הַקְּדוֹשִׁים, לְפָנִים מִן
 הַפְּרוֹכֶת מַעֲבֵר לַפְּרוֹכֶת הַמְּבֹדֶלָה,
 מֵהַצַּד הַפְּנִימִי (וּבְכַחֲמֵינַת שְׁנֵי,
 לְפָנִים מִשְׁתֵּי הַפְּרוֹכֹת שֶׁהָיוּ
 מִשְׁנֵי צַדֵי הָאֵמָה טְרַקְסִין⁶⁴)

עֵיקַר הָעֵנִין דְּנִאֲוָה אָנִי שְׁעַל-יְדֵי עֲבוֹדַת הַתְּשׁוּבָה הוּא
 בְּיוֹם-הַכֹּפּוּרִים דוּקָא וְלֹא בְּכָל שַׁבַּת, כְּפִי שְׂמִסִּים בְּמִדְרָשׁ,
 שְׁחוֹרָה אָנִי - כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה, וְנִאֲוָה אָנִי - בְּיוֹם
 הַכִּיפּוּרִים. וְאֶף-עַל-פִּי שֶׁגַּם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יִשְׁנוּ מֵעֵין הָעֵנִין
 בְּהַמְשָׁךְ הַכֹּפּוּרִים, וְכַמְבָאָר
 בְּהַמְשָׁךְ תְּרַס"ו⁵³ שֶׁסְּעוּדָה
 שְׁלִישִׁית דְּשַׁבַּת שְׁנֵאֱמַר בְּה'⁵⁴
 הַיּוֹם לֹא גוֹ', אֹדוֹת הַמֶּן מִן
 הַשָּׁמַיִם שִׁירַד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְרָב
 נֶאֱמַר בְּתוֹרָה "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲכַלְהוּ
 הַיּוֹם, כִּי שַׁבַּת הַיּוֹם לֵה', הַיּוֹם לֹא
 תִמְצָאוּהוּ בְּשַׁדָּה" וּמִכֹּךְ שֶׁנֶּאֱמַר שְׁלוֹשׁ
 פַּעֲמִים "הַיּוֹם" לְמַדוּ חֲכָמִים שֵׁשׁ
 לֵאכּוֹל בְּשַׁבַּת שְׁלוֹשׁ סְעוּדוֹת, אִמְנֵם
 מִבּוֹאֵר בְּחִסְדוֹת כִּי מֵאֲחֵר שֶׁהִסְעוּדָה
 הַשְּׁלִישִׁית נִרְמַזת בְּכַתוּב בְּמִילִים "הַיּוֹם
 לֹא", הַדְּבָר מִלְּמַד שֶׁסְּעוּדָה זוֹ הִיא
 מֵעֵין יוֹם הַכֹּפּוּרִים שֶׁאֲסוּר
 בְּאֲכִילָה וְשִׁתִּיָּה, וְנִקְרָא שַׁבַּת
 שַׁבְּתוֹן⁵⁵, לְהַיּוֹתוֹ כִּי יוֹם
 הַכִּיפּוּרִים הוּא מֵעֵין יוֹם שְׁפּוּלוֹ
 שַׁבַּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי
 הָעוֹלָמִים⁵⁶, שְׁזוּהֵי הַמִּדְרָגָה
 דְּעוֹלָם הַבָּא שְׁאֵין בּוֹ לֹא
 אֲכִילָה וְלֹא שִׁתִּיָּה⁵⁷, וְלִכֵּן נִהְיָה
 רְבוּחֵנוּ נִשְׂיָא חֲב"ד לֹא לֵאכּוֹל פֶּת
 בְּסְעוּדָה שְׁלִישִׁית, וּמִכָּל זֶה מוֹכֵן שֶׁגַּם
 בְּכָל שַׁבַּת יֵשׁ מֵעֵין יוֹם הַכִּיפּוּרִים,
 וְלַעֲנִינוּ שֶׁגַּם מִצַּד עֲבוֹדַת הַתְּשׁוּבָה
 שֶׁבְּכָל שַׁבַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם בְּמַצַּב שֶׁל
 "נֹאוּה", מְקַל-מְקוֹם עֵיקַר
 הָעֵנִין שֶׁל תְּשׁוּבָה כְּעִבּוּדָה לְמַעֲלָה
 מִמִּדְרָגָה וְהַגְּבֵלָה הוּא בְּיוֹם
 הַכֹּפּוּרִים וְלֹא בְּשַׁבַּת, כְּפִי
 שֶׁהוֹלֵךְ וּמִבְּאָר.
 וְהָעֵנִין בְּזָה, דְּהִגָּה יוֹם
 הַכֹּפּוּרִים נִקְרָא בְּתוֹרָה אַחַת
 בְּשַׁנָּה⁵⁸, וְהוּא עֹנֵן בְּכַחֲמֵינַת
 הַיְחִידָה, שְׁנִקְרָאת אַחַת⁵⁹, כְּפִי שֶׁהוּא בְּעֵנִין הַזְּמַן (שְׁנָה).
 וְעִבּוֹדַת יוֹם הַכֹּפּוּרִים הִיא בְּכֹהֵן-גְּדוֹל, עָלָיו
 נֶאֱמַר⁶⁰ וַיִּבְדֵּל אֶהָרִן מִכָּל שָׂאֵר הַכֹּהֲנִים
 לְהַקְדִּישׁוֹ קֹדֶשׁ קָדָשׁ קְדוֹשִׁים.
 וְהָיָה, שְׁנוֹסָף עַל הַקְּדוּשָׁה דְּכֹהֲנִים בְּכָלֵל, כְּמוֹ
 שֶׁבְּתוֹב⁶¹ עָלָיו קְדוּשִׁים יְהִיֹּ גוֹ' וְהָיָה קֹדֶשׁ, שֶׁגְּדֹלָה
 מְעַלְתָּם עַל כָּלֹת שֶׁבֵט לְוִי שֶׁהוּבְדֵל מִדְּרָכֵי
 הָעוֹלָם לְעֵבֹד אֶת ה' לְשִׁרְתוֹ כּוֹ'⁶², וְכִידְעוּ⁶³
 שֶׁשֶׁבֵט לְוִי הוּא עֹנֵן הַטְּהָרָה בְּלִבָּד, וּבְכֹהֲנִים
 יִשְׁנוּ גַם עֹנֵן הַקְּדוּשָׁה, הַגָּה נוֹסָף לְזָה יֵשׁ מְעַלָּה
 יְתָרָה בְּכֹהֵן-גְּדוֹל שֶׁהוּא בְּכַחֲמֵינַת קֹדֶשׁ קְדוֹשִׁים,
 וְהוּא עֹנֵן בְּכַחֲמֵינַת אַחַת (יְחִידָה) שֶׁבְּנִפְשׁ כְּפִי
 שֶׁהִיא בְּכָלֹת עִם יִשְׂרָאֵל. וּבַיּוֹם הַכֹּפּוּרִים הָיָה
 הַפְּהֵן-גְּדוֹל עוֹבֵד עֲבוֹדָתוֹ בְּבֵית קֹדֶשׁ-הַקְּדוֹשִׁים,
 לְפָנִים מִן הַפְּרוֹכֶת (וּבְכַחֲמֵינַת שְׁנֵי, לְפָנִים מִשְׁתֵּי
 הַפְּרוֹכֹת שֶׁהָיוּ מִשְׁנֵי צַדֵי הָאֵמָה טְרַקְסִין⁶⁴)
 הַמְּפַסְקֶת בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ-הַקְּדוֹשִׁים, שְׁזוּהֵו
 נִשְׁפָּרוּח-נִשְׁמָה-יְחִידָה-יְחִידָה, וּבַחֲמֵינַת ה"יחידה" הִיא הַנְּקוּדָה הַכִּי עִמּוּקָה וְהַכִּי

53 ע' תקמב. 54 בשלח טז, כה. 55 אחרי טז, לא. 56 תמיד בסופה. 57 ברכות יז, א. 58 תצוה ל, י. אחרי שם, לה. 59 תוד"ה עד אחת - מנחות יח, א. 60 דברי הימים א כג, יג. וראה לקו"ש ח"יז ע' 36 הערה 23. 61 אמור כא, ו. 62 רמב"ם סוף הל' שמיטה ויובל. 63 ראה זח"ג קעו, ב. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי סט, ג ואילך. ולאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' שכו ואילך. ח"ב ע' תתקד ואילך. ובכ"מ. 64 ראה רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ד ה"ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 קִדְש־הַקְדָּשִׁים, שְׁזָהוּ עֲנֵן בְּחֵינַת אַחַת (יְחִידָה) כְּפִי שֶׁהִיא
 2 כְּעֲנֵן הָעוֹלָם, מוּשַׁג הַמָּקוֹם. וְנִמְצָא, שֶׁבְּעֹבֶדֶת הַכֹּהֵן-גָּדוֹל
 3 בְּיָוִם-הַכַּפּוּרִים בְּקִדְש־הַקְדָּשִׁים הָיָה הַצִּירוּף דְּבַחֲנֵינַת אַחַת
 4 (יְחִידָה) כְּפִי שֶׁהֵם בְּ'עוֹלָם (קודש הקדשים - המקום המקודש
 5 ביותר) שְׁנָה (יום הכיפורים - הזמן
 6 המקודש ביותר וְנִפְשׁ (כהן גדול -
 7 האדם המקודש ביותר).
 8 וְעוֹד זֹאת, לְעֹבֶדֶת הַתְּשׁוּבָה שֶׁל
 9 יוֹם הַכִּיפּוּרִים יֵשׁ מַעֲלָה נוֹסֶפֶת
 10 שֶׁבְּעֹבֶדֶת הַכֹּהֵן-גָּדוֹל בְּיָוִם-
 11 הַכַּפּוּרִים בְּקִדְש־הַקְדָּשִׁים
 12 הָיְתָה כְּבִגְדֵי בַד⁶⁵, כְּשׁוֹנָה מִכֹּל
 13 יְמוֹת הַשָּׁנָה שֶׁהִיא עוֹבֵד כְּבִגְדֵי זָהָב
 14 וְאֵיטָא מוּבָא בְּמִקְרָא⁶⁶ שֶׁ'בַד'
 15 הֵינּוּ דְבָר הָעוֹלָה מִן הַקְּרָקַע
 16 בַּד כְּבִד, אַחַד אַחַד וּפִירֵשׁ
 17 רַשׁ"י שֶׁבִגְדֵי הַבַּד הֵיוּ עֲשׂוּיִים מִצִּמְחַת
 18 שְׁאוּפָן גִּידוּלוֹ הוּא קָנָה יְחִידֵי
 19 מִכָּל גְּרָעִין, וְהֵינּוּ, שְׁגָם בַּד
 20 הוּא עֲנֵן הָאֲחֻדוֹת⁶⁷ עַל-דֶּרֶךְ
 21 הַצִּירוּף שֶׁל 'עוֹלָם, שְׁנָה, נֶפֶשׁ', בִּיחֹד.
 22 וְכֵן זֶה הָיָה בְּשִׁבְלֵי הָעֹבֶדֶת
 23 הַמְּיֻחָדֶת דְּיָוִם-הַכַּפּוּרִים
 24 שֶׁהִיא עֹבֶדֶת הַקְּטוֹרֶת,
 25 שֶׁהִיטָה נְעֻלִית יוֹתֵר
 26 מִהַקְּטוֹרֶת דְּכָל הַשָּׁנָה
 27 כּוֹלָה⁶⁸, שֶׁהִיוּ מִקְטִירִים בְּבֵית
 28 הַמִּקְדָּשׁ בְּכָל יוֹם וְיוֹם לְהִיטָה
 29 בְּבַחֲנֵינַת דְּקָה מִן הַדְּקָה⁶⁹ דְּבַר
 30 שְׁמוּרָה עַל עֵדוֹן וְיִזְכּוֹן מִיּוֹחֵד.
 31 (ה) וּמִמְשִׁיף בְּתוֹב, בְּהַמְשַׁךְ
 32 ל"שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֹאדָה", כְּאֶהְלִי קִדְר
 33 פִּירֵיעוֹת שְׁלֵמָה, שְׁפָשֵׁם
 34 שְׁמִבְחֵינַת 'שְׁחוּרָה אֲנִי'
 35 נְעֻשָׁה 'וְנֹאדָה', כְּמוֹ כֵן
 36 מ'אֶהְלִי קִדְר' (שֶׁהֵם פְּעוּרִים
 37 מִבְּחוּץ בְּדוּגְמַת "שְׁחוּרָה אֲנִי"
 38 וְנֹאדָה מִבְּפָנִים⁷⁰ בְּדוּגְמַת
 39 'וְנֹאדָה') נְעֻשָׁה 'פִּירֵיעוֹת
 40 שְׁלֵמָה', שֶׁהִיא עֲנֵן

הַמְּקִיפִים אֲרוּרֵי אֱלֹהִים נְעִלִים שֶׁלָּא יוֹרְדִים לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּפִנְיָמוֹת אֲלָא
 מֵאִירִים בְּדֶרֶךְ 'מִקְרָף' מִלְּמַעְלָה שְׁמִתְגַּלִּים בְּחַג הַסּוּכּוֹת בְּסִכּוֹף
 הַסּוּכָה שְׁנִמְשָׁף מְעַנֵּן הַקְּטוֹרֶת דְּיָוִם-הַכַּפּוּרִים, וְעַל זֶה
 הַגִּילּוּי הַאֱלֹהִי הַמִּיּוֹחֵד הַמֵּאִיר בְּחַג הַסּוּכּוֹת נֶאֱמַר⁷¹ וּפְרוֹשׁ עָלֵינוּ
 סוּכַת שְׁלוֹמָךְ, וְזֶהוּ הַחִיבוּר
 הַמִּיּוֹחֵד בֵּין 'סוּכָה' ו'שְׁלוֹם' הוּא
 הַתּוֹכֵן הַפְּנִימִי שֶׁל עֲנֵן יְרֵיעוֹת
 שְׁלֵמָה, יְרֵיעוֹת הֵם
 הַמְּקִיפִים, כְּמוֹ יְרֵיעוֹת הַמִּשְׁכָּן
 שֶׁשִּׁמְשׁוּ לוֹ כִּסּוּי מַעֲלֵיו וְשְׁלֵמָה
 הוּא כְּמֵאִמֵר חֲכָמֵינוּ ז"ל מְלָךְ
 שֶׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ⁷², וְכֵמוֹ
 שְׁפָתוֹב⁷³ בְּסִפּוֹק נוֹסֶף בְּשִׁיר
 הַשִּׁירִים צְאֵינָה וְרֵאֵינָה בְּנוֹת
 צִיּוֹן בְּמִלְךְ שְׁלֵמָה בְּעֶטְרָה
 שֶׁעֲטָרָה לוֹ אִמּוֹ בְּיָוִם חֲתוּנָתוֹ
 גו', וְדָרְשׁוּ עַל כֵּךְ חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּיָוִם
 חֲתוּנָתוֹ זֶה מִתֵּן תּוֹרָה, יוֹם-
 הַכַּפּוּרִים שְׁנִיתָנוּ בוֹ לְיוֹחֹת
 אֲחֻרָנוֹת⁷⁴, כְּדָבָרֵינוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל
 שֶׁהַלּוּחוֹת הַשְּׁנִיּוֹת נִיתְּנוּ בְּיָוִם הַכִּיפּוּרִים
 (שֶׁאִזּוֹ הִיטָה שְׁלֵימוֹת הַכִּפְרָה שֶׁל חֲטָא
 הַעֲגָל שֶׁגָּרַם אֶת שְׁבִירַת הַלּוּחוֹת
 הָרֵאשׁוֹנוֹת) וְהַקְּשֵׁר הַפְּנִימִי שֶׁל
 הַדְּבָרִים הוּא שְׁעַל-יְדֵי עֹבֶדֶת
 הַתְּשׁוּבָה דְּיָוִם הַכַּפּוּרִים, עִם
 כָּל מַעֲלָתָהּ כְּפִי שֶׁנִּתְּבָאֵר לַעֲלִיל שֶׁהוּא
 עֲנֵן 'וְנֹאדָה אֲנִי - בְּיָוִם
 הַכַּפּוּרִים' (יָוִם חֲתוּנָתוֹ כִּי הוּא
 יוֹם מִתֵּן תּוֹרָה, כְּאֵמֹר), מִתְּגַלָּה
 הָעֲנֵן דְּהַמְּלָךְ שְׁלֵמָה, מְלָךְ
 שֶׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ, שְׁעַל-יְדוֹ
 נְעֻשָׁה שְׁלוֹם מִצִּיאוֹת אַחַת שְׁלֵמָה
 וּמֵאֲחֻדָּת בְּפִמְלִיאָה שֶׁל מַעֲלָה
 וְשְׁלוֹם בְּפִמְלִיאָה שֶׁל מִטָּה⁷⁵,

עֲנֵן בְּחֵינַת אַחַת (יְחִידָה) כְּפִי שֶׁהִיא כְּעֲנֵן
 הָעוֹלָם. וְנִמְצָא, שֶׁבְּעֹבֶדֶת הַכֹּהֵן-גָּדוֹל בְּיָוִם-
 הַכַּפּוּרִים בְּקִדְש־הַקְדָּשִׁים הָיָה הַצִּירוּף דְּבַחֲנֵינַת
 אַחַת (יְחִידָה) כְּפִי שֶׁהֵם בְּ'עוֹלָם שְׁנָה וְנִפְשׁ'.
 וְעוֹד זֹאת, שֶׁבְּעֹבֶדֶת הַכֹּהֵן-גָּדוֹל בְּיָוִם-הַכַּפּוּרִים
 בְּקִדְש־הַקְדָּשִׁים הָיְתָה בְּכִגְדֵי בַד⁶⁵, וְאֵיטָא
 בְּמִקְרָא⁶⁶ שֶׁ'בַד' הֵינּוּ דְבָר הָעוֹלָה מִן הַקְּרָקַע בַּד
 כְּבִד, וּפִירֵשׁ רַשׁ"י קָנָה יְחִידֵי מִכָּל גְּרָעִין, וְהֵינּוּ,
 שְׁגָם בַּד הוּא עֲנֵן הָאֲחֻדוֹת⁶⁷. וְכֵן זֶה הָיָה
 בְּשִׁבְלֵי הָעֹבֶדֶת הַמְּיֻחָדֶת דְּיָוִם-הַכַּפּוּרִים שֶׁהִיא
 עֹבֶדֶת הַקְּטוֹרֶת, שֶׁהִיטָה נְעֻלִית יוֹתֵר מִהַקְּטוֹרֶת
 דְּכָל הַשָּׁנָה כּוֹלָה⁶⁸, לְהִיטָה בְּבַחֲנֵינַת דְּקָה מִן
 הַדְּקָה⁶⁹.

(ה) וּמִמְשִׁיף בְּתוֹב כְּאֶהְלִי קִדְר פִּירֵיעוֹת
 שְׁלֵמָה, שְׁפָשֵׁם שְׁמִבְחֵינַת
 'שְׁחוּרָה אֲנִי' נְעֻשָׁה 'וְנֹאדָה', כְּמוֹ כֵן מ'אֶהְלִי
 קִדְר' (שֶׁהֵם פְּעוּרִים מִבְּחוּץ וְנֹאדָה מִבְּפָנִים⁷⁰)
 נְעֻשָׁה 'פִּירֵיעוֹת שְׁלֵמָה', שֶׁהוּא עֲנֵן הַמְּקִיפִים
 שְׁמִתְגַּלִּים בְּחַג הַסּוּכּוֹת בְּסִכּוֹף הַסּוּכָה שְׁנִמְשָׁף
 מְעַנֵּן הַקְּטוֹרֶת דְּיָוִם-הַכַּפּוּרִים, וְעַל זֶה נֶאֱמַר⁷¹
 וּפְרוֹשׁ עָלֵינוּ סוּכַת שְׁלוֹמָךְ, וְזֶהוּ עֲנֵן יְרֵיעוֹת
 שְׁלֵמָה, יְרֵיעוֹת הֵם הַמְּקִיפִים, וְשְׁלֵמָה הוּא מְלָךְ
 שֶׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ⁷², וְכֵמוֹ שְׁפָתוֹב⁷³ צְאֵינָה וְרֵאֵינָה
 בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךְ שְׁלֵמָה בְּעֶטְרָה שֶׁעֲטָרָה לוֹ אִמּוֹ
 בְּיָוִם חֲתוּנָתוֹ גו', בְּיָוִם חֲתוּנָתוֹ זֶה מִתֵּן תּוֹרָה,
 יוֹם-הַכַּפּוּרִים שְׁנִיתָנוּ בוֹ לְיוֹחֹת אֲחֻרָנוֹת⁷⁴,

שְׁעַל-יְדֵי עֹבֶדֶת הַתְּשׁוּבָה דְּיָוִם הַכַּפּוּרִים, שֶׁהוּא עֲנֵן 'וְנֹאדָה אֲנִי - בְּיָוִם
 הַכַּפּוּרִים' (יָוִם חֲתוּנָתוֹ), מִתְּגַלָּה הָעֲנֵן דְּהַמְּלָךְ שְׁלֵמָה, מְלָךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ,
 שְׁעַל-יְדוֹ נְעֻשָׁה שְׁלוֹם בְּפִמְלִיאָה שֶׁל מַעֲלָה וְשְׁלוֹם בְּפִמְלִיאָה שֶׁל מִטָּה⁷⁵, וְהוּא

65 אחרי טז, ד. 66 זבחים יח, ב. 67 ראה לקו"ת אחרי כח, סע"ב ואילך. עטרת ראש שער יוה"כ פ"ב (כט, א ואילך).
 68 ראה המשך תער"ב ח"א ע' תמח. אג"ק ח"י"ב ס"ע רצד ואילך. 69 משנה יומא מג, ב. 70 שמו"ר שבהערה 22. וראה
 גם שהש"ר שם. 71 בתפלת ערבית. 72 ראה שמו"ר פנ"ב, ה. שהש"ר פ"ג, יא (א). 73 שה"ש ג, יא. 74 תענית כו, ב
 (במשנה) ובפירש"י. 75 ראה סנהדרין צט, ב.

העושה סוכתו תחת האילן כאילו עשאה בתוך הבית

יג

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 כלומר בכל העולמות, עליונים ותחתונים, והוא ענין גילוי עצמות
 2 אין-סוף, של הקדוש ברוך הוא בעצמו שמוצד זה אל מול גילוי
 3 העצמות אין שף לומר שיש שני דברים שונים ונפרדים ולכל
 4 אחד מהם יש מציאות מוגדרת משלו שצריך לעשות שלום ואחדות
 5 ביניהם⁷⁶, פי לית שמאלא
 6 בהאי עתיקא⁷⁷ בכחית עתיק
 7 יומין (העומק והפנימיות של בחינת
 8 'כתר עליון') אין נתינת מקום לקו
 9 השמאל, כי הוא למעלה מהתחלקות
 10 לימין ושמאל ולגביו הכול מציאות
 11 אחת שכולה קדושה.
 12 ו) ועל-פניה יובן הענין
 13 דהעושה סוכתו תחת האילן
 14 כו' ומדוע אין זה ראוי למצוות סוכה.
 15 דהנה, אף-על-פי שסוכה
 16 שפתחת האילן היא ענין נעלה
 17 ביותר כמו סוכת המלאכים,
 18 שבה נאמר והשענו תחת העץ,
 19 שהוא בחינת עץ החיים,
 20 עלמא דחירות, ספירת
 21 הבינה, בחינת סוכב כל
 22 עלמין, כמבואר לעיל בתחילת
 23 המאמר, ואם כן גם סוכה זו קשורה
 24 בגילוי אלוות באופן נעלה ביותר,
 25 מפל-מקום גם בחינה זו
 26 נקראת בשם סוכב כל עלמין,
 27 והביטוי "כל עלמין" הינו, שיש
 28 לה שכיכות לעולמות ואם כן אין
 29 זה אמיתית ענין ה"מקיף" שלמעלה
 30 מעולמות שמתגלה בסוכה בגלל
 31 השייכות שלה לענן הקטורת שקשור
 32 עם גילוי שלמעלה מעולמות לגמרי
 33 ועם עבודת התשובה שהיא עבודה
 34 שלמעלה ממדידה והגבלה.
 35 וגם על-פי מה שנתבאר לעיל
 36 שהעץ הוא עץ החיים
 37 שבתוך הגן, שלפי פשוטו של
 38 מקרא הכוונה לגן עדן ולפי המשמעות
 39 הפנימית הכוונה בתוכיות ופנימיות הגן פרושיות שבתורה,
- שהיא פנימיות התורה (כמבואר לעיל) הרי חלוקת התורה לג'ן⁵³
 פרושיות קשורה עם התחלקות הזמן, פרושה אחת לכל
 שבוע, שזה מורה על השכיכות לעולמות שהם מציאות מוגבלת
 ומוגדרת בגרי הזמן והמקום. אמנם, הסוכה שנעשית מענן
 הקטורת דיום-הכפורים היא
 למעלה מזה, ואינה נתונה לגדרי
 הזמן והמקום כיון שקשורה עם
 עבודת התשובה, שלמעלה
 מעץ החיים שהוא ענין
 התורה והתשובה היא עבודה
 למעלה ממדידה והגבלה. ואף-על-
 פי שמצות סוכה היא בשכר
 שאמר אברהם והשענו תחת
 העץ, ואם כן לכאורה יש לה קשר
 לסוכה שתחת האילן, הרי שכר
 המצוה הוא למעלה מהמצוה
 עצמה, ולכן מצות סוכה היא
 למעלה מהענין דהשענו תחת
 העץ⁷⁸ ובעוד שלגבי המלאכים
 "הישענו תחת העץ" היה ענין נעלה
 ואכן מצוות סוכה ניתנה כשכר על כן,
 כיוון שלמעשה מצוות סוכה נעלית
 יותר, העושה סוכתו תחת האילן אין זו
 סוכה כשרה.
 ועוד ענין בזה, שמה שכתוב
 והשענו תחת העץ היה קודם
 מתן-תורה, ואילו מצות
 סוכה היא לאחר מתן-תורה,
 שאז במתן-תורה ניתוסף העילוי
 דגדול⁷⁹ המצוה ועושה ממי
 שאינו מצוה ועושה⁸⁰ ולכן אף
 שקודם מתן תורה סוכה תחת האילן,
 "והישענו תחת העץ", פעלה את
 פעולתה, לאחר שהתחדש המצב של
 "מצווה ועושה" לא די בסוכה זו אלא
 מצוות סוכה קשורה בעלייה מגדרי
 העולם, בעקבות עבודת יום הכיפורים
 בהקטרת הקטורת ועבודת התשובה,
 כפי שנתבאר לעיל באריכות.

(76 ראה לקו"ת שה"ש יא, א. 77) זח"ג (אר"ר) קכט, א. ועד"ז שם רפט, א. וראה תו"א יתרו עב, ג. 78) ראה גם סד"ה זה תרד"ע (המשך תער"ב שם ע' תכא). 79) קידושין לא, א. 80) חסר סיום המאמר (המו"ל).